

Italianen en hun verzetsbijdrage in België.

In 1922 grijpt Mussolini de macht.

Tijdens een heuse burgeroorlog worden huizen van andersdenkenden geplunderd of gaan in vlammen op . Burgers die zich in coöperatieven hadden verenigd of fabrieken bezet, socialisten en communisten kunnen geen kant meer op.

Voor hen is er geen werk in het thuisland.

Een emigratiegolf brengt als gevolg van onderdrukking dan ook Italianen naar België.

Vanuit hun strijd tegen het fascisme vloeit interessante verzetservaring naar ons land .

In 1936 vinden we sporen van militante opstelling terug tijdens de Spaanse burgeroorlog. Nogal wat Italianen vervoegen Internationale brigades.

De Limburgse mijnwerker Umberto Marcolini vertrekt samen met zestien kameraden naar het Spaanse strijdtoneel. Vijf vrijwilligers sterven in Spanje. Historica Anne Morelli interviewde Umberto Marcolini. We vinden zijn naam terug op pagina 8 van haar boek ' La participation des émigrés Italiens à la Résistance belge' . In Winterslag is reeds in 1938 een afdeling van de U.P.I. (Unione popolare italiana) aanwezig, schrijft de Italiaanse geschiedschrijfster aan de U.L.B.. Volgens haar leunde de U.P.I. nauw aan bij de communistische partij.

De Italiaanse gemeenschap in België, die voor de oorlog 30.000 inwoners kent, lijkt klaar voor de confrontatie met een fascistische vijand aan de Belgische buitengrenzen. 15.000 onder hen zijn antifascist . (Ter informatie: Genk telt 672 Italianen op 31 december 1940 .)

Vooraf de communisten zijn goed georganiseerd in de mijnbekkens. Zij zullen vanuit de clandestiniteit opereren.

De Belgische overheid maakt immers aan de Italiaanse emigranten duidelijk dat de Belgische neutraliteit dient gerespecteerd. 'Vreemden' moeten zich politiek onthouden . In de praktijk betekent dit : zwijgen.

Ook de fascistische Italiaanse instellingen in ons land kijken via de consulaten nauwlettend toe op het gedrag van hun landgenoten. Dat ontgaat de Italiaan Farina niet.Hij zal in 1930 de briefwisselaar Luigi Gaetani van een afdeling van het Italiaans consulaat in Genk met de dood bedreigen...Theofiel Cachero uit Zwartberg verklaart dat hij Domenico Ponzzone, die in 1927 door de Italiaanse consul naar Genk werd gezonden, een redevoering in het uniform van de fascistten met zwart hemd en bruine das heeft zien houden in Zwartberg. En dat twee dagen na de capitulatie van maarschalk Badoglio. Als vice-consul bezoekt deze wel erg overtuigende fascist vergaderingen van Italiaanse fascistten en kinderfeestjes in het lokaal van de Patience de Beaujonc te Zwartberg.

Vermits nieuwe volksgenoten weten dat uitzetting dreigt, staat voor een deel van hen de zorg voor een gewaarborgd eigen inkomen centraal .

Italiaans verzet tijdens de oorlog

Hoe argwanend de Belgische overheid staat tegenover een vijfde colonne, lees individuen die gezien hun nationaliteit gevoelig geacht werden sympathie te vertonen voor een buitenlandse mogendheid, blijkt uit maatregelen van de Belgische regering om verdachte elementen af te schuiven naar het buitenland bij het begin van de oorlog . Tekenend is het voorval in het Franse Abbeville waar uit ons land verwijderde burgers genadeloos door Fransen worden afgeslacht. Onder hen de leider van het fascistische Verdinaso, Joris Van Seeveren , en... vier Italiaanse antifascisten. Carlos Vlaemynck beschrijft in zijn door het Davidsfonds uitgegeven 'Dossier Abbeville arrestaties en deportaties in mei 1940' dat nog tien andere Italiaanse bannelingen de dans ontsprongen.

Over het Italiaans verzet in België lezen we in *Candide*, een Brussels pro-Hitleriaans blad, dat zich in 1943, in de Ardennen een Witte Brigade manifesteert die zich alles behalve nationalistisch, lees patriottisch opstelt. Deze Internationale met ontsnapte Russische verplicht tewerkgestelden, 'neger' soldaten: Senegalezen en Marokkanen en gevluchte Franse verplicht tewerkgestelden heeft volgens het collaborerend blad niets te zoeken op het nationaal grondgebied. Vergeten wordt hierbij dat wie tot het verzet toetrad, dit niet deed als Italiaan. Wat telde, was je inzet als verzetsman.

Italiaanse immigranten zullen gezien hun ervaringen in het clandestien werk gewogen hebben op het nationaal verzet. Dat staat buiten kijf.

Einde oorlog: een zuur hoofdstuk

Toch weigeren vele Italianen om hun erkenning als weerstander bij de Belgische staat aan te vragen. Angst om tijdens de Koude Oorlog als communist uitgewezen te worden, speelt daarbij een cruciale rol. Wie een aanvraag tot erkenning als weerstander bij de Italiaanse autoriteit indiende, viste helemaal achter het net. En zo wacht voor vele Italiaanse verzetsstrijders die letterlijk de gewapende strijd met de binnen-en buitenlandse vijand aangingen, saboteerden, onderduikers hielpen, wapens vervoerden, werkzaam waren in de clandestiene pers een desillusie.

Deze zure afsluiting kent de Eisdense mijnwerker Augusto Mezzini niet. Augusto krijgt erkenning voor zijn werk in de sluiipers en zijn vervoer van wapens en dynamiet. Na zijn overbrenging naar Breendonk en Buchenwald wordt hij door België erkend als politieke gevangene en gewapende weerstander.

Ook **Giovanni Mislej**, beenhouwer in Waterschei, vermoord in Güssen-Mauthausen op 16.2.1943, krijgt omwille van het vervoer van propagandamateriaal in zijn bestelwagen, het statuut van 'rechtverkrijging' van een Politiek Gevangene.

Giovanni Mislej
°26 juni 1898
+16 februari 1943